

**DINARRIAK
EUSKARAZ
ABIATZEKO**

4. GELTOKIA
Aditza.

OINARRIAK

EUSKARAZ ABIATZEKO

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan
“B” ereduan diharduten ikasleak
euskaraz mintzatzen jartzeko helburuz prestatutako materiala.

Hizkuntza jakintzagai guztien euskarri nagusia da. Eskolako ikaskuntza-prozesua, neurri handi batean, hizkuntz gaitasunaren garapenaren mende dago.

Horrezaz gain, hizkuntza eskolako jardueren oinarrizko euskarria ez ezik, eskolaz kanpoko jarduerena ere bada.

Gainera, ez dago dudarik, hizkuntza menderatzeak ikasleari errealitatea irudikatzen eta pentsamendu abstraktua garatzen lagunduko diola.

Bestalde, ikasleak ikasitakoak ahozko nahiz idatzizko testuetan islatzen dituenek, ulertzekoa da, eskolan arrakasta izateko hizkuntza menderatu behar izatea.

OINARRIAK EUSKARAZ ABIATZEKO hizkuntzaren balio komunikatiboa erakusteko eta ikasleak motibatzeke helburuz osatu dugun materiala da.

OINARRIAK EUSKARAZ ABIATZEKO hogeit hamar minutuko hamabi bideoz osatua dago. Bideo bakoitza geltoki bat da. Lehenengo geltokiko euskararen maila oso baxua da; eta, bidaiari aurrera goazela, euskararen mailak gora egingo du. Hamabigarren geltokira iristean, ikaslea gai izango da koherentziaz eta zuzentasunez euskaraz komunikatzeko. Hori da, behintzat, gure erronka.

HELBURUAK

*Ahozko eta idatzizko mezuak ulertzea, erabilitako hizkuntz mekanismoen gainean gogoeta eginez.

*Ahoz eta idatziz aditzera ematea koherentziaz eta zuzentasunez eta komunikazio-egoera bakoitzean aplikatu beharreko hizkuntzako baliabideak erabiliz.

*Hizkuntza jakintzagai berriak eskuratzeko, errealitatea ulertzeko eta haren gainean azterketa kritikoa egiteko tresna gisa erabiltzea.

*Komunikabideetatik jasotako informazioa modu autonomoan eta kritikoki interpretatzea eta lantzea, era antolatu eta ulergarrian aditzera emateko.

*Hizkuntzen hainbat erabilera kritikoki epaitzea, balio-judizioak eta aurreiritziak adierazten dituzten hizkuntz estereotipoak saihestuz eta haien alternatibak bilatuz.

EDUKIAK

a) Kontzeptuzko edukiak

*Testuen izaera —informatzailea, aginduzkoa, argudiozkoa, deskribatzailea, azalpenekoa, estetikoa... —.

*Testuaren antolaketa eta egituraketa, koherentzia eta kohesiorako elementuak.

*Morfosintaxia —talde sintaktikoak, kategoria gramatikalak eta ortografia—.

*Lexikoaren antolaketa —erregistro eta hizkera bereziak, estilo-baliabideak... —.

b) Prozedurazko edukiak

*Igorlearen asmoek eta testuinguruak testuan duen garrantziaz jabetzea, erabilitako osagai formalei erreparatuz.

*Ahoz zein idatzizko ekoizpenetan, edukiak, logikak eta formak duten garrantziaz jabetzea.

*Ahozko eta idatzizko hizkuntza pentsamendua antolatzeko eta komunikatzeko bide gisa erabiltzea.

*Solosalldiak, elkarrizketak, eztabaidak, azalpenak eta argudioak laburtzea, aurretik oharrak hartu ondoren.

c) Jarrerazko edukiak

*Komunikazio-trukaketa arautzen duten arauak aintzat hartu eta errespetatzea.

*Gizarte, arraza, hizkuntza, eta genero diskriminazioa adierazten duten ahozko zein idatzizko erabilerekiko jarrera kritikoa.

*Irakurtzeko interes eta zaletasuna, informazioa jasotzeko, ikasteko eta gozamenerako iturri gisa balioestea.

*Norberak bere testu idatzien koherentzia, egokitasuna eta zuzentasuna egiaztatzeko berrikusteak duen garrantziaz konturatzea.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK

Ahozko eta idatzizko testuen funtsezko ideiak antzematea, edukien laburpenak eginez eta hizkuntza-osagaien funtzionamenduari buruz gogoeta eginez, testuinguruari, antolamenduari eta morfosintaxiari dagokienez bereziki.

Ikasleak idatzizko edo ahozko testuak zenbateraino ulertzen dituen ikusi nahi da, horretarako, funtsezko datuak gehigarrietatik bereiziz, eta testu-igorleak testu horri eman dion helburua zein den antzemanaz —berri ematea, zerbait azaltzea, argudiatzea, kontatzea, deskribatzea...—. Era berean, hizkuntzaren hainbat funtsezko mekanismo beren alderdi ezberdinen arabera (testuala, antolamenduari dagokiona, morfosintaktikoa eta lexikoa) aztertzeke duten gaitasuna ere ebaluatu nahi da, testuak hobeto ulertu eta sor ditzaten.

Ikasleen hurbileko erabilera eremuko ahozko zein idatzizko testuak sortzea, aurretiaz erabakitako komunikazio-egoera batera egokituz, edukia egituratuz eta zuzentasun-irizpideekin bat etorritz.

Irizpide honen bidez, ikasleek ahozko zein idatzizko testuak bakoitzari dagozkion parametroak betez sortzeko duten gaitasuna neurtu nahi da, alegia, ahoskera edota idazkera ulergarriko azalpena, egituraketa ordenatua eta aurretiaz erabakitako egitasmo edo gidoi baten arabera, komunikazio-egoerarekiko egokitasuna, informazioak eta argudioak aurkezteko garaian hurrenkera logiko bati jarraitzea eta, eztabaida-kasuetan, arau komunikatibo eta pragmatikoak betetzea. Ikasleei eskatuko zaizkien testuak beren inguruari eta egunerokotasunari buruzkoak izango dira nagusiki.

Ahozko eta idatzizko testuetan edonolako diskriminazioa adierazten duten esapideak antzematea, haien erabileraren aurrean kritiko azalduz eta alternatibak bilatuz.

Irizpide honen bidez, ikasleak testu eta erabilera esparru arruntenetan hizkuntzaren zenbait erabilpen diskriminatzaile antzemateko eta, gizartearen ohitura horren zergatia modu kritikoan aztertu ondoren, hizkuntz alternatibaz diskriminatzaileak bilatzeko eta erabiltzeko gauza diren ikusi nahi da.

Informazio-bilketa, hautaketa, lanketa eta komunikazioa eskatzen duten zenbait ikerlan taldean antolatu eta burutzea, jarrera gogotsu eta parte hartzailea hartuz.

Irizpide honen bidez, ikusi nahi da ikasleak ikerlanak eta azterketak egiteko garaian, ikerketak burutzeko beharrezko prozesu eta faseak zein diren ulertzen duen, eta prozesu horretan erabili beharrezko informazio-iturrien artean, proposatutako eginkizunerako egokiena zein den hautatzen dakien, eta, azkenik, emaitzak modu ulergarrian aditzera emateko aurkezpen eta komunikazio-prozesua antolatzen duen, talde-lanean aritzeko jarrera gogotsua hartuz, besteen iritziekiko begirunea erakutsiz eta kasuan kasuko betekizun eta ardurak bere gain hartuz.